

Kapitalizm ve Ahlakın Türkiye Açısından Kısa Bir Değerlendirilmesi

A Short Evaluation of Capitalism and Ethics From Turkey's Viewpoint

Tolga KABAŞ¹

ÖZET

Max Weber Avrupa'da kapitalizmin kültürden doğduğunu, yani Protestan inanç sisteminden doğduğunu ileri sürmüştür. Weber kültürü bir kondüktöre benzetmektedir. Kondükter nasıl hatları değiştirerek trenin gideceği yönü belirliyorsa, kültür de kapitalizmin izleyeceği yolu belirlemektedir. Batı kapitalizminin ruhunu Protestan inanç sistemi oluşturduğu gibi, Japon kapitalizminin ruhunun temellerini Baygan İşida'nın Şingaku ekolü oluşturmuştur. Baygan daha 18. yüzyılın başlarında ekonomiyi rasyonalize etmekle kalmayıp onu güzel bir ahlakla birleştirmiştir. Türkiye'nin Weber'i olarak bilinen Sabri Ülgener kapitalizmin gelişme sürecinde içi boşalan insanın tekrar doldurulmasından ve güzel bir ahlakla davranmasının teşvik edilmesinden yanadır. O'na göre kapitalizm iki peronlu bir ilişki sistemine dönüşmelidir. Ülgener'e göre ruhunu kaybetmiş bir ekonomik düzlem, iktisat ve ahlak gibi iki peronun birleşmesiyle dünyaya kaybettiği soluğunu tekrar kazandırmış olacaktır. Bu bağlamda, çalışmada Weber'in Protestan ahlakı görüşüne bağlı kalınarak kapitalizmin bir ruhu olduğu görüşü üzerinde durulmaktadır. Çalışmanın sonuç kısmında ise Türk iktisat sisteminin İslam ahlakıyla birleştirilmesi, dolayısıyla bir ruh kazandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Max Weber, Din, Ekonomi, Ahilik

ABSTRACT

Max Weber argued that Capitalism was borned from culture, that is from Protestant Ethics. According to Weber, culture is like a conductor. A conductor switches the railways and determine the way of the train. Likewise culture determines the way of Capitalism. Just like in the West, in Japan the philosophy of Baygan İşida which is called Şingaku formed the foundation of Japanese capitalism. Therefore, in the begining of 18. th century Baygan was able to combine economy with beautiful ethics in Japan. Sabri Ülgener, who is known as Turkish Weber in Turkey, also advises economic agents to behave ethically in the marketplace. According to Sabri Ülgener, Capitalism must be formed from two dimensions. For Ülgener, when economics combined with ethics, the World will gain its meaning. Therefore in this study, it will be underlined that capitalism has a spirit, according to the view of Weber's Protestant Ethics, For the last section of the study, it is advised that Turkish economic system should be combined with Islam ethics and gain a beautiful spirit or meaning.

Keywords: Max Weber, Religion, Economy, Ahilik

¹ Yrd.Doç.Dr., Çukurova Üniversitesi, İ.İ.B.F İktisat Bölümü, tkabas@cu.edu.tr